

Fundacja Ochrony Zwierząt Vet-Alert

77-330 Krzemieniewo 56, KRS 0000559333

adres korespondencyjny:

ul. Fińska 27G, 75-430 Koszalin

e-mail: kontakt@vet-alert.org

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej

Komisja do Spraw Petycji

ul. Wiejska 4/6/8, 00-902 Warszawa

Petycja w sprawie nowelizacji ustawy z dnia 21 listopada 2025 r. o zdrowiu zwierząt (Dz.U. poz. 1795) w zakresie okresu ważności obowiązkowych szczepień psów przeciwko wściekliznie oraz regulacji ich ceny.

Na podstawie art. 63 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz.U. 2014 poz. 1195) działając w interesie publicznym, Fundacja Ochrony Zwierząt Vet-Alert składa niniejszą Petycję w sprawie pilnej nowelizacji obowiązującej od 18 marca 2026 r. ustawy z dnia 21 listopada 2025 r. o zdrowiu zwierząt (Dz.U. poz. 1795) poprzez:

1. Zmianę art. 44 ust. 2, polegającą na zastąpieniu sformułowania: „nie rzadziej niż co 12 miesięcy od dnia przeprowadzenia ostatniego szczepienia” wyrazami:
„wykonać szczepienie przypominające po 12 miesiącach, a kolejne dawki szczepionki podawać w odstępach 24-36 miesięcy w celu podtrzymania odporności poszczepiennej (zgodnie ze wskazaniami leczniczymi zawartymi w Charakterystyce Produktu Leczniczego użytego preparatu). Termin ważności każdego szczepienia, lekarz weterynarii dokonujący tego szczepienia, wpisuje do zaświadczenia oraz do paszportu (jeżeli był wydany) o których mowa w ust.5.”
Uzasadnienie: Obecne przepisy nakładają obowiązek szczepienia co 12 miesięcy niezależnie od okresu utrzymywania się odporności poszczepiennej, co jest sprzeczne z Charakterystykami Produktów Leczniczych dopuszczonych do obrotu szczepionek przeciwko wściekliznie i aktualną wiedzą naukową.
2. Dodanie w art. 44 ust. 2a w brzmieniu: „W przypadku przeciwwskazań zdrowotnych do szczepienia, potwierdzonych przez lekarza weterynarii, uznaje się badanie poziomu przeciwciał przeciwko wściekliznie (test FAVN – Fluorescent Antibody Virus Neutralisation), z wynikiem miana przeciwciał $\geq 0,5$ IU/ml, za równoważne ze szczepieniem. Pozytywny wynik testu pozwala na odroczenie obowiązkowego szczepienia na okres odpowiadający terminowi wykonania kolejnego szczepienia przypominającego.”
Uzasadnienie: Test FAVN jest naukowo potwierdzoną metodą oceny odporności przeciwko wściekliznie stosowaną w całej UE; jego wprowadzenie jako alternatywy dla szczepienia umożliwi indywidualne podejście do zdrowia zwierząt i ograniczy ryzyko działań niepożądanych bez uszczerbku dla bezpieczeństwa epizootycznego.

3. Dodanie w art. 44 ust. 10 punktu 3) o treści: „3) maksymalną wysokość opłaty pobieranej od posiadacza psa za dokonanie szczepienia, o którym mowa w ust. 4, obejmującej wynagrodzenie lekarza weterynarii oraz koszt użytego produktu leczniczego weterynaryjnego i materiałów medycznych, mając na uwadze zapewnienie powszechnej dostępności szczepień psów przeciwko wściekliznie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz racjonalne uwzględnienie kosztów ich dokonania.”

Uzasadnienie: Brak ustawowego określenia maksymalnej stawki za szczepienie prowadzi do nierównomiernego obciążenia obywateli, braku transparentności i utraty przez państwo kontroli nad realizacją obowiązku. Wprowadzenie ceny maksymalnej zapewnia proporcjonalność między nakładanym obowiązkiem a realnym obciążeniem finansowym posiadaczy zwierząt, umożliwia powszechny dostęp do szczepień i wzmacnia efektywność działań profilaktycznych.

Niniejsza petycja dotyczy zmiany zasad związanych z obowiązkowym szczepieniem psów przeciwko wściekliznie, wynikających z ustawy o zdrowiu zwierząt. Wnosimy o dostosowanie przepisów do aktualnej wiedzy naukowej oraz do charakterystyki dostępnych szczepionek, które zapewniają odporność dłuższą niż 12 miesięcy. Zmiana ma na celu poprawę bezpieczeństwa psów, ograniczenie ryzyka występowania niepożądanych odczynów poszczepiennych oraz racjonalne stosowanie środków profilaktycznych zgodnie z rzeczywistym okresem utrzymywania się odporności.

Ponadto wnosimy o wprowadzenie alternatywnych rozwiązań dla psów z przeciwwskazaniami zdrowotnymi w postaci uznania badania miana przeciwciał (test FAVN), co stanowi standard w weterynarii międzynarodowej i jest zgodne z zasadą minimalizowania ingerencji medycznej.

Wprowadzenie mechanizmu ustalania maksymalnego kosztu szczepienia ma kluczowe znaczenie dla powszechnej dostępności oraz egzekwowania obowiązku – szczególnie w obliczu rosnących kosztów utrzymania zwierząt. To zabezpieczenie przed uchylaniem się od obowiązku szczepienia z powodów ekonomicznych.

Uzasadnienie

Proponowane zmiany mają na celu dostosowanie obowiązujących przepisów do obecnej sytuacji epizootycznej w Polsce, aktualnego stanu wiedzy medycznej, zwiększenie skuteczności profilaktyki wścieklizny oraz poprawę przejrzystości zasad jej finansowania.

1. Sytuacja epizootyczna

W okresie międzywojennym oraz w pierwszych latach po II wojnie światowej głównym nosicielem wścieklizny na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej były psy. Wprowadzenie w 1949 r. obowiązkowych szczepień pozwoliło skutecznie ograniczyć liczbę zachorowań. Od lat 50. XX w. coraz większy odsetek przypadków dotyczył zwierząt dzikich, głównie lisów, które do dziś stanowią rezerwuar wirusa¹.

W Polsce program eliminacji wirusa wścieklizny z populacji lisów za pomocą doustnych szczepień przeciwko wściekliznie wprowadzono w 1993 r. na obszarze Polski Zachodniej, wzdłuż granicy z Niemcami, zrzucając szczepionkę z samolotów. W 2002 r. wykładaniem szczepionki został objęty obszar całego kraju, co przyczyniło się do istotnego spadku liczby diagnozowanych przypadków wścieklizny zarówno u zwierząt wolno żyjących, głównie u lisów, jak i u zwierząt domowych².

Obowiązujące rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 grudnia 2013 r. (Dz.U. 2013 poz. 1737) w sprawie przeprowadzania ochronnych szczepień lisów wolno żyjących przeciwko wściekliznie, wprowadza następujące zasady: szczepionka jest rozrzucana z samolotu lub ze śmigłowca

lub wykładana ręcznie dwa razy do roku na obszarach lasów oraz we wszystkich miejscach bytowania lisów wolno żyjących. Szczepionka może być podana raz w roku, jeżeli na terenie województwa nie stwierdzono wścieklizny w okresie dwóch kolejnych lat. Natomiast szczepień ochronnych nie przeprowadza się, jeżeli na terenie województwa nie stwierdzono wścieklizny w okresie co najmniej trzech kolejnych lat.

Obecne przepisy nakazują szczepienie lisów dopiero po stwierdzeniu wystąpienia choroby, mimo że są one faktycznym źródłem utrzymywania się choroby w środowisku. Tymczasem psy – które nie stanowią rezerwuaru wścieklizny – nadal objęte są corocznym obowiązkiem szczepienia, utrzymywanym od ponad siedemdziesięciu lat, pomimo dostępności szczepionek o potwierdzonej, kilkuletniej skuteczności.

Sytuacja epizootyczna w Polsce jest stabilna, a liczba przypadków jest skorelowana z prowadzonymi szczepieniami zwierząt dzikich. Poziom wyszczepialności psów utrzymuje się na stałym poziomie od kilku lat. Co roku szczepionych jest ponad 2 mln psów, co według Krajowej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej stanowi około 40% populacji tych zwierząt.

W kolejnych latach stwierdzano następujące przypadki wścieklizny w Polsce:

Rok	Przypadki	Rok	Przypadki
2000	2 224	2013	204
2001	2 964	2014	105
2002	1 119	2015	97
2003	388	2016	22
2004	136	2017	10
2005	138	2018	9
2006	82	2019	11
2007	70	2020	12
2008	29	2021	118
2009	8	2022	39
2010	151	2023	7
2011	160	2024	43
2012	257	–	–

Według WHO³ i CDC⁴ (Centers for disease control and prevention) uznają Polskę za kraj wolny od wścieklizny psów, z będącą pod kontrolą wścieklizną występującą endemicznie u zwierząt dzikich.

Z powodu działań wojennych na Ukrainie pojawiły się obawy o wzrost ryzyka zachorowań na wściekliznę, m.in. z powodu utrudnionych działań zapobiegawczych (szczepień zwierząt domowych i dzikich) w warunkach stanu wojennego. W 2023 roku liczba przypadków u zwierząt w Ukrainie była około 2,3-krotnie wyższa niż w 2022 roku. W 2022 roku nie przeprowadzono żadnych szczepień dzikich

zwierząt, co spowodowało wzrost zachorowań. Szczepienia wznowiono w 2023 roku i są prowadzone regularnie z wyłączeniem terenów objętych bezpośrednimi działaniami wojennymi⁵.

Państwowa Służba Bezpieczeństwa Żywności i Ochrony Konsumenta Ukrainy w wydanym raporcie, stwierdza spadek stwierdzonych przypadków wścieklizny u zwierząt, jednocześnie zapewnia o wznowieniu akcji szczepień. W pierwszej połowie 2025 roku zaszczepiono łącznie 2,43 miliona zwierząt, czyli o 200 tysięcy więcej niż w analogicznym okresie ubiegłego roku. Liczba ta obejmowała ponad 1,2 miliona psów i około miliona kotów. Kampania szczepień wśród dzikich zwierząt z 2025 r. była największą od początku wojny i obejmowała 21 regionów oraz miasto Kijów⁶.

To oznacza, że mimo wojennego kontekstu i pierwotnego wzrostu, sytuacja epidemiologiczna jest monitorowana i pod kontrolą — co daje uzasadnione podstawy, by oczekiwać, że nie dojdzie do niekontrolowanego rozprzestrzeniania się wirusa na terytorium Polski. Tym samym, realne zagrożenie epidemiologiczne generowane przez zwierzęta domowe pozostaje znikome.

Obowiązek corocznego szczepienia psów przeciwko wściekliźnie jest nieuzasadniony w świetle aktualnej wiedzy weterynaryjnej i stabilnej sytuacji epizootycznej w Polsce.

2. Brak podstaw naukowych dla corocznych szczepień

Coroczne szczepienie psów przeciwko wściekliźnie nie znajduje potwierdzenia w aktualnej wiedzy naukowej. Nie ma dowodów, że zwiększa to poziom ochrony ludzi lub zwierząt. Zakażenia doświadczalne i badania serologiczne wykazały, że odporność po szczepieniu inaktywowanymi lub rekombinowanymi preparatami utrzymuje się przez co najmniej 3 lata⁷.

Światowe organizacje weterynaryjne, w tym WSAVA (World Small Animal Veterinary Association), zalecają, by częstotliwość szczepień była zgodna z okresem działania danego preparatu, co oznacza w praktyce odstępy 2–3-letnie:

„Lekarze weterynarii powinni przestrzegać przepisów, ale jeśli mają dostęp do produktu, który zapewnia co najmniej 3-letnią odporność, krajowe stowarzyszenia weterynaryjne mogą rozważyć lobbing na rzecz zmiany lokalnych przepisów, aby dostosować je do aktualnych dowodów naukowych⁸.”

Na rynku weterynaryjnym w Polsce dostępnych jest obecnie siedem szczepionek przeciwko wściekliźnie przeznaczonych dla psów i kotów, dopuszczonych do obrotu przez Urząd Rejestracji Produktów Leczniczych.

Analiza Charakterystyk Produktów Leczniczych (ChPL) wskazuje, że 100% dostępnych na polskim rynku szczepionek zapewnia odporność utrzymującą się dłużej niż 12 miesięcy, w tym:

- 3 preparaty (Biocan Novel R – Bioveta, Nobivac Rabies – Intervet, Versiguard Rabies – Zoetis) gwarantują co najmniej 3-letni okres odporności po jednokrotnym szczepieniu,
- 3 preparaty (Rabisin – Boehringer Ingelheim, Rabigen Mono – Virbac, Purevax Rabies – Boehringer Ingelheim) zapewniają 3-letni okres odporności po szczepieniu przypominającym,
- 1 preparat (Biocan R – INEX) zapewnia minimum 2-letni okres odporności po szczepieniu przypominającym.

Powyższe zestawienie stanowi jednoznaczne potwierdzenie, iż żaden z dopuszczonych do obrotu preparatów nie wymaga corocznego podawania w celu utrzymania odporności przeciwko wściekliźnie.

Utrzymywanie w ustawie obowiązku szczepienia „nie rzadziej niż co 12 miesięcy” jest zatem niezgodne z aktualną wiedzą naukową, danymi producentów oraz zasadami prawidłowej immunoprofilaktyki.

Częstotliwość szczepień powinna być dostosowana do wskazań leczniczych zawartych w Charakterystyce Produktu Leczniczego danego preparatu, a nie określana sztywno w przepisach prawa.

3. Negatywny wpływ na zdrowie zwierząt

Nacisk na coroczną immunizację psów jest niezgodny z zasadami prawidłowej immunoprofilaktyki i niesie ze sobą wymierne ryzyko zdrowotne. Zbyt częste podawanie szczepionek może prowadzić do wystąpienia niepożądanych odczynów poszczepiennych (NOP), w tym poważnych reakcji alergicznych, anafilaktycznych oraz zaburzeń o podłożu autoimmunologicznym i neurologicznym.

Waga tego problemu została potwierdzona w 2025 roku, kiedy Główny Lekarz Weterynarii wydał decyzję WF.602.7.2025(1) o wycofaniu z obrotu czterech serii szczepionki przeciwko wściekliznie (preparat Rabisin). Decyzja ta zapadła w następstwie zgłoszonych ciężkich działań niepożądanych, obejmujących zaburzenia ogólnoustrojowe i neurologiczne, paraliże, anemię hemolityczną, utratę czucia, ciężkie objawy ze strony układu pokarmowego, a w skrajnych przypadkach – śmierć zwierząt. Choć podejrzewana wada jakościowa preparatu nie została potwierdzona (producent odwołał się od decyzji GLW), można zasadnie przypuszczać, że wystąpienie tak poważnych NOP było związane z niepotrzebnie częstym i niezgodnym ze wskazaniami leczniczymi stosowaniem tego immunologicznego weterynaryjnego produktu leczniczego. Warto podkreślić, że decyzja ta, niezależnie od wyniku postępowania odwoławczego, zwróciła uwagę na potrzebę ponownego przeanalizowania częstotliwości stosowania szczepionek w kontekście bezpieczeństwa zwierząt.

Zgodnie z rekomendacjami Światowego Stowarzyszenia Lekarzy Weterynarii Małych Zwierząt (WSAVA) z 2024 roku, częstotliwość szczepień musi być dostosowana do faktycznego, udokumentowanego czasu działania danego preparatu. Większość szczepionek przeciwko wściekliznie to preparaty zabite, które są wyjątkowo immunogenne. Odporność powstaje już po jednej dawce w przeciwieństwie do wielu innych szczepionek inaktywowanych. W niektórych miejscach pierwsze szczepienie powinno być wykonane w 12. tygodniu życia, a druga dawka podana po upływie roku, natomiast kolejne szczepienia należy prowadzić zgodnie z obowiązującym prawem lub zaleceniami podanym przez producenta.

W sytuacjach, gdy istnieją przeciwwskazania zdrowotne do szczepienia, zasadne jest wprowadzenie alternatywy w postaci badania poziomu przeciwciał (test FAVN). Wynik miana przeciwciał $\geq 0,5$ IU/ml zwalniałby z obowiązku szczepienia przez określony czas. Takie rozwiązanie pozwala na odroczenie obowiązkowego szczepienia na określony okres, bez konieczności nieuzasadnionego narażania życia i zdrowia psa, przy jednoczesnym zachowaniu bezpieczeństwa epidemiologicznego.

4. Badanie poziomu przeciwciał jako alternatywa dla obowiązkowego szczepienia

Badanie FAVN (Fluorescent Antibody Virus Neutralisation) stanowi powszechnie uznaną i naukowo zweryfikowaną metodę oceny odporności przeciwko wściekliznie. Jest stosowane w całej Unii Europejskiej przy przemieszczaniu zwierząt między państwami i uznawane przez Światową Organizację Zdrowia (WHO) oraz Światową Organizację Zdrowia Zwierząt (WOAH, dawniej OIE) za wiarygodny sposób potwierdzenia skutecznej ochrony immunologicznej.

Badanie to pozwala dokładnie określić, czy pies posiada wystarczający poziom przeciwciał neutralizujących wirusa wścieklizny – na poziomie co najmniej 0,5 IU/ml – który uznawany jest za próg odporności gwarantujący bezpieczeństwo zwierzęcia i jego otoczenia.

Wprowadzenie możliwości zastąpienia obowiązkowego szczepienia badaniem FAVN w przypadkach uzasadnionych medycznie pozwoliłoby na indywidualne podejście do zdrowia zwierzęcia i ograniczyłoby ryzyko wystąpienia działań niepożądanych po niepotrzebnych szczepieniach, a jednocześnie utrzymałby pełną kontrolę państwa nad bezpieczeństwem epizootycznym. Test FAVN może być bowiem

wykonywany wyłącznie w autoryzowanych laboratoriach, a jego wynik jest jednoznaczny, obiektywny i łatwy do weryfikacji.

Wprowadzenie tej metody do polskiego systemu prawnego byłoby krokiem w stronę zrównania krajowych przepisów z obowiązującymi w Unii Europejskiej standardami oceny odporności na wściekliznę. Nie tylko nie obniżyłoby to poziomu bezpieczeństwa ludzi i zwierząt, ale wręcz zwiększyłoby jego racjonalność – decyzje o szczepieniu byłyby oparte na dowodach naukowych, rzeczywistym stanie odporności zwierzęcia i aktualnej wiedzy weterynaryjnej, a nie na sztywnych, nieprzystających do współczesności przepisach.

5. Regulacja ceny szczepienia

Nałożenie na obywateli ustawowego obowiązku szczepienia zwierząt powinno pozostawać w zgodzie z zasadą proporcjonalności wynikającą z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP. Co więcej, pozbawienie obywateli ochrony cenowej, przy jednoczesnym utrzymaniu obowiązku sankcjonowanego grzywną, stanowi rażące naruszenie wywodzonej z art. 2 Konstytucji RP zasady zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa. Państwo, nakładając taki obowiązek, ma jednocześnie obowiązek zapewnienia przejrzystych i jednolitych zasad jego realizacji, w tym kontroli nad wysokością kosztów ponoszonych przez obywateli. Brak ustawowego określenia maksymalnej stawki za szczepienie prowadzi do nierównego traktowania właścicieli zwierząt w różnych regionach kraju, braku transparentności oraz faktycznej utraty przez państwo kontroli nad realizacją obowiązku, który samo ustanowiło. W efekcie dochodzi do naruszenia równowagi między interesem publicznym a ochroną praw obywateli. W obowiązującej ustawie zabrakło paragrafu, który wprowadziłby regulację maksymalnego, ostatecznego kosztu wykonania obowiązkowego szczepienia przeciwko wściekliznie. Zapis taki był w ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1075). Art. 56 ust. 4b.: „Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia, maksymalną wysokość wynagrodzenia lekarzy weterynarii, o których mowa w ust. 3, za dokonanie szczepienia psa, mając na uwadze zapewnienie możliwości dokonywania szczepień psów przeciwko wściekliznie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz uwzględniając koszty ich dokonania.”

Usunięcie mechanizmu umożliwiającego Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi określenie maksymalnej wysokości opłaty za szczepienie stanowi istotną lukę legislacyjną, niosącą ryzyko społeczne i epidemiologiczne. Regulacja cenowa ma na celu zapewnienie powszechnej dostępności oraz możliwości dokonywania szczepień na całym terytorium kraju, szczególnie dla osób opiekujących się kilkoma psami, seniorów, osób o niższych dochodach oraz samorządów utrzymujących schroniska, dla których coroczny wydatek na kilkadziesiąt czy kilkaset zwierząt jest znacznym obciążeniem. Brak górnego limitu kosztu szczepienia tworzy realne bariery finansowe, które stanowią jeden z najczęstszych powodów uchylania się od obowiązku szczepienia. W świetle proponowanych zmian dotyczących wydłużenia okresu ważności szczepienia, priorytetem powinno być objęcie profilaktyką zwierząt dotychczas nieszczepionych, a nie tych regularnie szczepionych. Zapewnienie dostępu do szczepienia w rozsądnej i przewidywalnej cenie jest zatem kluczowe dla skutecznej walki z wścieklizną i podniesienia ogólnego poziomu wyszczepialności populacji psów. Skoro ustawodawca utrzymuje obowiązek szczepienia, to na nim spoczywa odpowiedzialność za zapewnienie, by wypełnienie tego obowiązku było realnie możliwe do zrealizowania dla każdego obywatela. Usunięcie regulacji maksymalnego kosztu działa wbrew deklarowanemu celowi ustawy – ochronie zdrowia zwierząt i zwalczaniu chorób zakaźnych. Regulacja ta ma charakter socjalny i epidemiologiczny, a nie rynkowy, i powinna zostać przywrócona.

6. Obciążenie finansowe dla opiekunów i samorządów

Coroczny obowiązek szczepień stanowi nieuzasadnione obciążenie ekonomiczne, szczególnie dla rodzin wielodzietnych, seniorów, opiekunów wielu psów oraz samorządów utrzymujących schroniska. Wydłużenie okresu do 3 lat znacząco zmniejszy to obciążenie finansowe, nie obniżając przy tym poziomu ochrony epidemiologicznej.

7. Praktyka międzynarodowa

W większości krajów Unii Europejskiej i w Stanach Zjednoczonych okres ważności szczepień przeciwko wścieklźnie jest dostosowany do charakterystyk produktów leczniczych. Przykładowo, w Czechach, Niemczech czy Francji, szczepienia są uznawane za ważne przez 2–3 lata. Obowiązujące na rynku szczepionki gwarantują skuteczną ochronę na taki okres, a coroczne szczepienie tych samych zwierząt jest powszechnie uznawane za zbędne i szkodliwe dla zwierząt.

8. Nowoczesne rozwiązania systemowe – KROPIK

Wprowadzany w Polsce elektroniczny system identyfikacji i rejestracji zwierząt – Krajowy Rejestr Oznakowanych Psów i Kotów (KROPIK) – stanowi znacznie skuteczniejsze i nowocześniejsze narzędzie kontroli obowiązkowych szczepień niż przestarzały wymóg corocznej immunizacji. Ustawa przewiduje, że identyfikacja psa (czipowanie i rejestracja w systemie) musi nastąpić nie później niż podczas pierwszego obowiązkowego szczepienia przeciwko wścieklźnie. Wdrożenie tego centralnego, elektronicznego systemu, integrującego dane z identyfikacją mikrochipem, pozwoli na bezpośrednie powiązanie zwierzęcia z jego opiekunem i historią szczepień, eliminując luki dotychczasowych, papierowych metod. KROPIK, będąc publiczną bazą danych dostępną m.in. dla Inspekcji Weterynaryjnej, Policji i Gmin, umożliwi organom kontrolnym dotarcie do posiadaczy psów, które nigdy nie były szczepione, a to właśnie ta nierejestrowana populacja może stanowić zagrożenie epidemiologiczne. System ten zmienia priorytety w profilaktyce: zamiast wielokrotnie szczepić te same, odpowiedzialnie prowadzone zwierzęta, pozwala skupić wysiłki i zasoby na egzekwowaniu regularnego szczepienia w skali całej populacji. Tym samym, KROPIK technologicznie uzasadnia odejście od nieuzasadnionego naukowo corocznego obowiązku na rzecz maksymalizacji pokrycia szczepieniami i minimalizacji ryzyka NOP.

9. Sprzeciw społeczny i spadek zaufania

Utrzymywanie obowiązku corocznych szczepień, wbrew aktualnej wiedzy naukowej i rekomendacjom międzynarodowym, powoduje eskalację sprzeciwu społecznego w zakresie utrzymywania nieuzasadnionego wymogu prawnego. Coraz więcej opiekunów traktuje ten wymóg jako nieuzasadnione obciążenie i formę wprowadzania w błąd, co prowadzi do niechęci wobec instytucji państwowych, a w skrajnych przypadkach – do celowego uchylania się od szczepień. To zjawisko stanowi realne zagrożenie dla systemu profilaktyki, obniżając ogólny poziom wyszczepienia, co jest sprzeczne z deklarowanym celem ustawodawcy.

10. Fundusz kompensacyjny dla opiekunów zwierząt

Postulujemy także utworzenie w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Funduszu kompensacyjnego dla opiekunów zwierząt, które ucierpiały w wyniku niepożądanych odczynów poszczepiennych (NOP) po obowiązkowych szczepieniach. Podobne mechanizmy funkcjonują już w ochronie zdrowia ludzi, a ich wprowadzenie w weterynarii zapewni ochronę zarówno zwierzętom, jak i ich opiekunom, a także zwiększy zaufanie do całego systemu.

Postulaty

1. Wydłużenie okresu ważności obowiązkowych szczepień psów przeciwko wściekliźnie z 12 do 36 miesięcy poprzez wprowadzenie następującego schematu: 1. szczepienie po skończeniu 12 tygodni, 2. szczepienie po 12 miesiącach, kolejne szczepienia w odstępach 24-36 miesięcy (w zależności od ChPL szczepionki)
2. Możliwość stosowania badania poziomu przeciwciał (FAVN) jako alternatywy dla szczepienia w przypadku przeciwwskazań zdrowotnych.
3. Uregulowanie ceny obowiązkowego szczepienia przeciwko wściekliźnie poprzez wprowadzenie ceny maksymalnej obowiązującej na terenie całego kraju.
4. Wdrożenie systemu KROPIK jako narzędzia kontroli rzeczywistego poziomu wyszczepienia populacji psów.
5. Utworzenie Funduszu kompensacyjnego dla zwierząt dotkniętych NOP po obowiązkowych szczepieniach.

Mając na uwadze przedstawione argumenty, wnosimy o uwzględnienie niniejszej petycji i podjęcie inicjatywy legislacyjnej zmieniającej obowiązujące przepisy zgodnie z przedstawionymi wnioskami. Jako organizacja społeczna działająca w interesie publicznym deklarujemy gotowość do współpracy przy analizie skutków projektowanych zmian i wsparcia prac legislacyjnych w oparciu o wiedzę praktyczną oraz doświadczenie w pracy ze zwierzętami. Zwracamy również uwagę na konieczność zapewnienia bezstronności procesu opiniowania nowelizacji ustawy, tak aby nie opierał się on wyłącznie na stanowiskach Krajowej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej oraz Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Krajowa Izba Lekarsko-Weterynaryjna, jako samorząd zawodowy, bezpośrednio reprezentuje interesy środowiska lekarzy weterynarii, natomiast stanowisko resortu rolnictwa jest silnie ukształtowane przez podległe mu służby weterynaryjne. Taki jednostronny dobór gremium doradczego może wpływać na brak obiektywizmu w ocenie przepisów dotyczących obowiązku szczepień i zasad ich finansowania. W naszej ocenie pełna przejrzystość oraz udział organizacji społecznych i ekspertów niezależnych są niezbędne dla wypracowania rozwiązań służących zarówno zwierzętom, jak i obywatelom.

Dawid Karkocha (dawidkarkocha@vet-alert.org)

Prezes Zarządu Fundacji Vet-Alert:

Załączniki:

1. Charakterystyki produktów leczniczych dopuszczonych do obrotu w Polsce szczepionek dla psów i kotów (7 preparatów)
2. Decyzja GLW o wycofaniu 4 serii szczepionki przeciwko wściekliźnie Rabisin
3. 2024 guidelines for the vaccination of dogs and cats – compiled by the Vaccination Guidelines Group (VGG) of the World Small Animal Veterinary Association (WSAVA) – ang.
4. Wytyczne z 2024 roku dotyczące szczepień psów i kotów opracowane przez Zespół ds. Szczepień (VGG) Światowego Stowarzyszenia Lekarzy Weterynarii Małych Zwierząt – pol.
5. Lista osób popierających petycję w sprawie nowelizacji ustawy z dnia 21 listopada 2025 r. o zdrowiu zwierząt dotyczących okresów ważności obowiązkowych szczepień psów przeciwko wściekliźnie.

Fundacja Ochrony Zwierząt Vet-Alert jest organizacją pożytku publicznego, działającą od 2015 roku na rzecz ochrony zdrowia i dobrostanu zwierząt, prowadzącą działalność edukacyjną i interwencyjną. Głównym celem statutowym Fundacji Vet-Alert jest zapewnienie opieki weterynaryjnej potrzebującym zwierzętom.

¹ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 marca 2025 r. w sprawie wprowadzenia programu zwalczania wścieklizny na lata 2025–2027

² Smreczak M. *Wścieklizna w Polsce w 2022 r.*, „Życie Weterynaryjne” 2023 nr 98(9)

³ „Occurrence of rabies”, World Health Organization (WHO), <https://www.who-rabies-bulletin.org/site-page/occurrence-rabies>, dostęp 22 października 2025.

⁴ „Rabies status by country”, Centers for Disease Control and Prevention, https://www.cdc.gov/rabies/country-data/index.html#cdc_data_surveillance_section_2-rabies-status-by-country, dostęp 22 października 2025.

⁵ „The number of animal rabies cases has doubled in Ukraine: State Service of Ukraine on Food Safety and Consumer Protection names reasons and rules of behavior with rabid animals”, UNN, 23 lutego 2024, <https://unn.ua/en/news/the-number-of-animal-rabies-cases-has-doubled-in-ukraine-state-service-of-ukraine-on-food-safety-and-consumer-protection-names-reasons-and-rules-of-behavior-with-rabid-animals>, dostęp 22 października 2025.

⁶ „Most cases of rabies in Ukraine occur in foxes, dogs and cats in H1 2025”, Ukrinform, 17 lipca 2025, <https://www.ukrinform.net/rubric-society/4015963-most-cases-of-rabies-in-ukraine-occur-in-foxes-dogs-and-cats-in-h1-2025.html>, dostęp 21 października 2025

⁷ Jas i wsp., 2012 - Jas, D., Frances-Duvert, V., Vernes, D. et al. 2015. “Three-year duration of immunity for feline herpesvirus and calicivirus evaluated in a controlled vaccination-challenge laboratory trial”. *Veterinary Microbiology* 177, 123-131.

⁸ 2024 guidelines for the vaccination of dogs and cats – compiled by the Vaccination Guidelines Group (VGG) of the World Small Animal Veterinary Association (WSAVA)